

Nr 84.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1920 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

I en till riksdagen den 30 april 1920 avlåten, till bankoutskottets förberedande behandling hänvisad proposition nr 435 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Omförmälda förslag är av följande lydelse:

Härigenom förordnas, att 2, 5, 6, 7 och 13 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension skola, 5, 6, 7 och 13 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justitieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, lärarbefattning vid folkskoleseminariernas övningsskolor, tjänst vid domänverket, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framdeles må varda stadgat.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 57 häft. (Nr 84—85.)

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

för manlig — — — trettiofem tjänstår;

för kvinnlig — — — trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

a) — — — — —;

b) — — — — —;

c) — — — — —;

d) — — — — —;

e) för fyringenjör och verkmästare vid lotsstyrelsen, befälhavare å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maskinist och uppborädsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reservfyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare samt fyrbiträde, manlig befattningshavare, tillhörande ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka, betjante vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare och musikleklärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinnese seminariet och folkskoleseminarierna, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut: vid sextiofem levnads- och tjugu tjänstår;

g) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

h) för yrkesinspektör och manlig assistent inom yrkesinspektionen ävensom underinspektör, för bergmästare, gruvingenjör, sprängämnesinspektören och inspektör över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, för chefen för statens provningsanstalt samt avdelningschef och förste avdelningsingenjör vid anstalten, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lantushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

i) för rektorer och lektorer vid tekniska fackskolor och tekniska gymnasier: vid sextiofem levnads- och trettio tjänstår;

k) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka, ämneslärare vid allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna samt annan övningslärare vid sådan läroanstalt än de under e) särskilt angivna ävensom för lärare vid skeppsgosseskola: vid sextiofem levnads- och trettiofyra tjänstår;

l) för den manliga bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna och statens tvångsarbetsanstalter, maskinist och förman vid statens uppfostringsanstalt å Bona, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, landsfogde och landsfiskal, betjänte vid tullverkets lokalförvaltning, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala och assistent hos honom samt skogsvaktare vid nämnda universitet, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e), h), i) och k) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt förste aktuarie, aktuarie, kartograf, manliga ritare och gravörer vid sjökartverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

m) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

n) för lantbruksinspektoren vid statens uppfostringsanstalt å Bona, ledamöterna å skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning, byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

- a) — — — — —;
- b) — — — — —;
- c) — — — — —;
- d) — — — — —.

Befinnes tjänst innehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänst-åligganden, och har sådan tjänst innehavare tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en

levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, uppnått en levnadsålder av minst sextio år, eller, där fråga är om maskinist eller förman vid statens uppfostringsanstalt å Bona, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala, assistent hos honom eller skogsvaktare vid nämnda universitet, betjante vid tullverkets lokalförvaltning eller de i 5 § 1) omförmälda tjänstemän vid lotsverket, rikets allmänna kartverk och sjökarteverket, uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, eller ock, där fråga är om yrkesinspektris, kvinnlig assistent inom yrkesinspektionen, mästerlots eller lots, uppnått en levnadsålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

7 §.

Vid — — — pensionsunderlag.

Har — — — av hel pension.

Tjänstinnehavare — — — inträde.

Om den, som är berättigad till pension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk eller i lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket eller i reglemente för kassa för pensionering av i statens tjänst anställd icke ordinarie personal, räknas sistnämnda pension som del av den honom enligt denna lag tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

13 §.

Pension enligt denna lag sökes i fråga om tjänst vid tullverket hos generaltullstyrelsen, dock att pension för generaldirektör vid nämnda styrelse sökes hos statskontoret.

I — — — statskontoret.

Om — — — Konungen.

Pensionen — — — upphör.

Häftar — — — guldits.

Denna lag träder i kraft, såvitt angår den manliga bevakningspersonalen vid statens tvångsarbetsanstalter, assistenten hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala och personalen vid domänverket, den 1 januari 1921 samt i övriga delar den 1 juli 1920.

Förevarande förslag avser sådana ändringar i den civila pensionslagen, vilka föranledas av bifall till Kungl. Maj:ts i särskilda propositioner till innevarande års riksdag framlagda förslag

dels om viss organisationsändring för statens tvångsarbetsanstalter å Svartsjö och i Landskrona,

dels om antagande av särskilda lagar angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk samt för tjänstemän vid domänverket,

dels ock om inrättande av en assistentbefattning hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala.

Slutligen har förslag framlagts om sänkande av pensionsåldern för lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut.

I fråga om sistnämnda förslag har i propositionen anförts följande:

»Enligt 1 § i pensionslagen tillkommer rätt till pension vid avgång från tjänst, med vissa i lagen stadgade undantag, envar ordinarie innehavare av civil tjänst med lön å stat, som blivit fastställd av Konungen och riksdagen. Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder enligt 5 § för manlig tjänstinnehavare vid uppnådda sextiosju levnadsår och trettiofem tjänstår; dock att sådan rätt inträder för, bland andra, lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår.»

I en till Kungl. Maj:t ingiven framställning har *styrelsen för tekniska högskolan*, under åberopande av en framställningen bifogad skrivelse från högskolans lärarkollegium, hemställt om vidtagande av åtgärder för att det antal tjänstår i statstjänst, som erfordrades för att professor vid högskolan finge erhålla full pension, måtte bliva nedsatt från tjugufem till högst tjugu år.

I *lärarkollegiets* berörda skrivelse har anförts huvudsakligen följande:

»Bestämmelsen om 25 tjänstår för erhållande av full pension medför stora olägenheter vid rekryteringen av högskolans professorer, sär-

skilt då det gäller besättandet av professorerna i de speciellt tekniska läroämnena. De för dessa befattningar mest kompetenta personerna synas ofta nog vara att söka bland sådana i enskild tjänst arbetande ingenjörer, vilka icke förut innehaft någon statens befattning och äro i den åldern, att de icke såsom professorer skulle hinna uppnå de för full pension lagstadgade tjänståren.

Konkurrensen med industrien om dylika personer är ytterst skarp på grund av de större ekonomiska förmåner, som industrien är i stånd att giva. Då det är av den största vikt att högskolan lyckas för professorsbefattningarna förvärva de allra bästa förmågorna, ligger det givetvis i statens intresse att i sin mån göra allt för att underlätta högskolans strävan härutinnan. Detta skulle i någon mån åstadkommas, om såsom åtminstone någon ersättning för den ekonomiska uppoffring, som övertagandet av en professorsbefattning ofta medför för en ingenjör, full pension kunde garanteras honom även om hans tjänstetid vid uppnådd pensionsålder icke skulle uppgå till 25 år.

Vid en undersökning av professorernas vid högskolan åldersförhållande befinnes det, att av högskolans nuvarande 28 ordinarie professorer icke mindre än 15 vid utnämningen till sin professorsbefattning voro över 40 år och således endast 13 voro 40 år eller därunder. Av de förstnämnda hava emellertid de flesta före utnämningen haft annan befattning vid högskolan eller annan statsanställning, som medför tjänstårsberäkning, så att endast 4 eller möjligen 5 icke komma att vid eventuellt uppnående av pensionsåldern hava 25 tjänstår.»

I förevarande fråga har *statskontoret* den 20 mars 1919 avgivit utlåtande samt därvid anför:

»Enligt bestämmelserna i 5 § g) av lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension gäller i fråga om lärare vid tekniska högskolan liksom beträffande lärare vid universiteten och övriga högskolor, att rätt till åtnjutande av hel pension inträder vid 65 levnads- och 25 tjänstår. Då sådan rätt för tjänstinnehavare i allmänhet inträder först vid 67 levnads- och 35 tjänstår, visar det sig, att redan med nuvarande stadgande en avsevärd nedsättning särskilt i fråga om det till hel pension berättigande antalet tjänstår ägt rum för dessa lärare. Därest emellertid, såsom av de remitterade handlingarna synes framgå, erfarenheten visat, att bestämmelsen om 25 tjänstår såsom förutsättning för att komma i åtnjutande av hel pension utgjort hinder mot att till professorstjänst vid tekniska högskolan förvärva den för tjänsten mest lämpliga person, torde det icke kunna förnekas, att här-

utinnan ligger ett starkt skäl till att vidtaga en sänkning av den för hel pension erforderliga tjänstaldern till 20 år i fråga om lärare vid tekniska högskolan. Statskontoret vill dock ifrågasätta, huruvida icke konsekvensen kräver, att en sådan ändring blir gällande även för lärarna vid Chalmers tekniska institut.

Om den föreslagna ändringen anses böra vidtagas, synas ifrågavarande lärare böra avskiljas från de tjänstinnehavare, som äro angivna under 5 § g) i pensionslagen, och upptagas i en ny punkt e), varav följer, att nuvarande punkterna e)—m) böra erhålla förändrade beteckningar f)—n).»

I anledning av vad statskontoret sålunda anfört har Kungl. Maj:t i ärendet hört *styrelsen för Chalmers tekniska institut*, vilken avgivit den 14 juni 1919 dagtecknat yttrande i ärendet under anförande, bland annat:

»Av institutets nuvarande 10 professorer och 5 andra-lärare voro 4 professorer och 1 andra-lärare vid utnämningen till sin tjänst över 40 år. En var sålunda 55 år, en 46, en 45, en 43 och en 41 år. Av de förstnämnda hava emellertid två före utnämningen till sin professorsbefattning haft annan statsanställning, som medför tjänstårsberäkning, så att de vid eventuellt uppnående av pensionsåldern hava att räkna 25 tjänstår. Otvivelaktigt har bestämmelsen om det antal tjänstår, som varit gällande för erhållande av full pension för lärare vid Chalmers tekniska institut, avhållit åtskilliga väl meriterade och kompetenta ingenjörer att söka lärarbefattning vid institutet. Institutets styrelse får därför på lärarrådets tillstyrkan med instämmande i vad lärarkollegiet vid tekniska högskolan och statskontoret anfört hemställa, att åtgärder måtte vidtagas för att antalet tjänstår för full pension för professor vid tekniska högskolan och ordinarie lärare vid Chalmers tekniska institut nedsättes från 25 till 20.»

För egen del har departementschefen anfört följande:

»I 1907 års pensionslag hava vissa tjänstemän beretts tillfälle att erhålla full pension vid något tidigare levnadsår samt vid avsevärt lägre tjänstålder, än som är stadgat för civila tjänstinnehavare i allmänhet, och detta antingen på den grund att deras tjänstgöring ansetts vara av mera ansträngande natur eller därför att det för dem krävdes mer än vanligt långa förberedelser för att vinna och ådagalägga nödig kompetens för respektive tjänsters behöriga skötande.

Bland dessa tjänstemän äro även här ifrågavarande befattnings-

havare, beträffande vilka senast angivna förutsättning för förkortande av den för pension i allmänhet stadgade tjänstaldern är i alldeles särskild grad för handen. Sålunda kunna, såsom i det föregående framhållits, med de för ifrågakvarande befattningar nu gällande pensionsförmåner avsevärda svårigheter uppstå att få befattningarna på fullt tillfredsställande sätt besatta. Innehavarna av desamma torde i regel icke kunna tillträda dem vid så tidig ålder, att de, då de uppnått den levnadsålder, vid vilken de enligt gällande bestämmelser måste avgå, hunnit intjäna nu för dem stadgade tjänstår. Jag anser därför, att en sänkning i den till hel pension för sagda befattningshavare berättigande tjänstaldern är av behovet påkallad. Nämnda tjänstålder torde sålunda böra sänkas från tjugufem till tjugu år, och de ändringar i pensionslagen, som härav föranledas, införas i lagens 5 §, i huvudsaklig överensstämmelse med statskontorets förslag.»

Beträffande utredningen i ärendet i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet.

Vidkommande till en början Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser statens tvångsarbetsanstalter, tjänstinnehavare vid kommunikationsverken samt assistentbefattningen hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, har riksdagen numera bifallit de propositioner, av vilka förevrande ändringsförslag föranletts. Vid sådant förhållande finner utskottet icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Beträffande härefter de ändringar, vilka föranletts av Kungl. Maj:ts proposition nr 422 med förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket, tillåter sig utskottet att erinra, hurusom utskottet, sedan riksdagen på jordbruksutskottets hemställan beslutit att provisoriskt för år 1921 godkänna ny lönestat för domänverket samt att i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning angående löne- och organisationsförhållandena vid samma verk, i sitt utlåtande nr 73 hemställt, att berörda proposition nr 422 icke måtte av riksdagen bifallas. Riksdagen har numera fattat beslut i enlighet med denna hemställan. På grund härav läser domänverkets personal, ehuru densamma i avlöningshänseende provisoriskt uppförts på ny stat, dock i fråga om pension och pensionsavgifter m. m. böra anses kvarstå på den gamla staten, intill dess en ny lönereglering må bliva definitivt antagen och frågan om nya pensionsbestämmelser i anslutning härtill slutligen lösas. Utskottet har därför i ett av utskottet uppgjort,

härvid fogat förslag till lag bibehållit nu gällande pensionsbestämmelser för personal tillhörande domänverket.

I fråga om lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut hava dessa befattningshavare, såsom departementschefen erinrat, i 1907 års pensionslag beretts tillfälle att erhålla full pension vid något tidigare levnadsår samt vid avsevärt lägre tjänstålder än som är stadgat för civila tjänst innehavare i allmänhet, detta på den grund att det för dem krävdes mer än vanligt långa förberedelser för att vinna och ådagalägga nödig kompetens för respektive befattnings behöriga skötande. Ifrågavarande tjänst innehavare erhålla sålunda enligt nuvarande pensionsbestämmelser hel pension vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår. Nu har ifrågasatts, att tjänstaldern för erhållande av hel pension skulle ytterligare sänkas till tjugu år. Som skäl härför hava åberopats de svårigheter, som med de för ifrågavarande befattningar gällande pensionsförmåner visat sig kunna uppstå att få befattningarna på fullt tillfredsställande sätt besatta, särskilt med hänsyn till den skarpa konkurrensen med industrien om de för befattningarna mest kompetenta personerna.

Utskottet vill erinra, hurusom i samband med framläggande av förslag angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid allmänna läroverk, seminarier, folk- och småskolor m. fl. undervisningsanstalter (prop. nr 260 vid 1918 års lagtima riksdag) från lärarlönenämndens sida ifrågasatts, att lärare vid statsanstalt skulle vid beräkning av tjänstår för pension få tillgodoräkna sig visst antal tjänstår såsom lärare vid kommunal anstalt. Lönerogleringskommittén anförde emellertid betänkligheter mot att genom partiell ändring i gällande lag till förmån för viss grupp av tjänst innehavare föregripa den allsidiga utredning, detta spörsmål enligt kommitténs mening måste underkastas, innan det i sin helhet kunde komma att framläggas till statsmakternas prövning. Departementschefen ansåg sig på grund härav icke böra för det dåvarande föreslå några åtgärder i det av lärarlönenämnden angivna syfte. Enligt vad utskottet inhämtat, har lönerogleringskommittén under den senaste tiden verkställt utredning i ämnet och avgivit förslag rörande, bland annat, i vad mån befattningshavare i statens tjänst må för beräkning av pension tillgodoräkna sig tjänstår i enskild eller kommunal tjänst. Vid sådant förhållande synes utskottet ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag innebära ett föregripande av frågans slutliga lösning i ett sammanhang, och har utskottet på grund härav icke ansett sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Även ifrågavarande pensionsbestämmelser torde sålunda böra bibehållas i sin nuvarande lydelse.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 57 häft. (Nr 84—85.)

Av de sålunda ifrågasatta ändringarna i civila pensionslagen torde de, som sammanhånga med den föreslagna omorganisationen av tvångsarbetsanstalterna och inrättandet av en assistentbefattning hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, böra träda i kraft den 1 januari 1921 samt de, vilka föranledas av den nya pensionslagen för kommunikationsverkens personal, vinna tillämpning redan från och med den 1 juli innevarande år.

Åberopande vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, må antaga härvid fogade förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Stockholm den 9 juni 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Gustafsson, Östberg, Bondesson, Enhörning, Söderbom, Petterson, S. M.* och *Svensson* i Eskhult samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Jonsson* i Gumboda, *Edbom, Wikström, Borggren, Lindvall* och *Jensen*.

Förslag

till

Lag

om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension.

Härigenom förordnas, att 2, 5, 6, 7 och 13 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension skola, 5, 6, 7 och 13 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justitieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, lärarbefattning vid folkskoleseminariernas övningsskolor, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framdeles må varda stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

för manlig — — — trettiofem tjänstår;

för kvinnlig — — — trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

a) — — — — —;

b) — — — — —;

c) — — — — —;

d) — — — — —;

e) för fyringenjör och verkställare vid lotsstyrelsen, befälhavare

å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maskinist och uppbördsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reservfyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare samt fyrbiträde, manlig befattningshavare, tillhörande ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka, betjante vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare och musiklärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

g) för yrkesinspektör och manlig assistent inom yrkesinspektionen ävensom underinspektör, för bergmästare, gruvingenjör, sprängämnesinspektören och inspektör över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, för chefen för statens provningsanstalt samt avdelningschef och förste avdelningsingenjör vid anstalten, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lantushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för rektorer och lektorer vid tekniska fackskolor och tekniska gymnasier: vid sextiofem levnads- och trettio tjänstår;

i) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka, ämneslärare vid allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna samt annan övningslärare vid sådan läroanstalt än de under e) särskilt angivna ävensom för lärare vid skeppsgosseskola: vid sextiofem levnads- och trettiotre tjänstår;

k) för den manliga bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna och statens tvångsarbetsanstalter, maskinist och förman vid statens uppfostringsanstalt å Bona, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, landsfogde och landsfiskal, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala och assistent hos honom samt skogvaktare vid nämnda universitet, andra ämnes- och övningslärare vid

statens läroverk än de under e), g), h) och i) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten samt föreståndare och skogsrättare vid statens skogsskolor, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt förste aktuarie, aktuarie, kartograf, manliga ritare och gravörer vid sjökarte- verket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

l) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

m) för lantbruksinspektoren vid statens uppfostringsanstalt å Bona, ledamöterna å skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning, byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

- a) — — —;
- b) — — —;
- c) — — —;
- d) — — —;

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänst- åligganden, och har sådan tjänstinnehavare tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, uppnått en levnadsålder av minst sextio år, eller, där fråga är om maskinist eller förman vid statens uppfostrings- anstalt å Bona, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala, assistent hos honom eller skogsvaktare vid nämnda universitet, tjänstinnehavare inom den förvaltande eller bevakande personalen vid skogsstaten, föreståndare eller skogsrättare vid statens skogsskolor, betjante vid tullverkets lokal- förvaltning eller de i 5 § k) omförmälda tjänstemän vid lotsverket, rikets allmänna kartverk och sjökartverket, uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, eller ock, där fråga är om yrkesinspektris, kvinnlig assistent inom yrkesinspektionen, mäterlots eller lots, uppnått en levnads-

ålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

7 §.

Vid — — — pensionsunderlag.

Har — — — av hel pension.

Tjänstinnehavare — — — inträde.

Om den, som är berättigad till pension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk eller i reglemente för kassa för pensionering av i statens tjänst anställd icke ordinarie personal, räknas sistnämnda pension som del av den honom enligt denna lag tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

13 §.

Pension enligt denna lag sökes i fråga om tjänst vid tullverket hos generaltullstyrelsen och i fråga om tjänst vid domänstyrelsen eller tjänst, som lyder under denna, hos domänstyrelsen, dock att pension för generaldirektör vid nämnda styrelser sökes hos statskontoret.

I — — — statskontoret.

Om — — — Konungen.

Pensionen — — — upphör.

Häftar — — — guldits.

Denna lag träder i kraft, såvitt angår den manliga bevakningspersonalen vid statens tvångsarbetsanstalter och assistenten hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, den 1 januari 1921 samt i övriga delar den 1 juli 1920.
